Št. 84. V Gorici, dne 21. oktobra 1898. Tečaj XXVIII.

Izhaja dvakrat na teden v štirih izdanjih, in sicer: vsak **torek** in **petek, zjutranje izdanje** opoldne, **večerno izdanje** pa ob 5. uri popoldne, in stane z **„Gospodarskim Listom“** in s kako drugo uredniško izredno prilogo vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . gld. 6·—
pol leta . . . . . » 3·—
četrt leta . . . . . » 1·50
Posamične številke stanejo 6 kr.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici štv. 9 v Gorici v «Goriški Tiskarni» A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. **Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.**

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od «Soče» trikrat mesečno in stane vse leto gld. 1·20.

«Soča» in «Primorec» se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Uredništvo in odpravništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v II. nadstr. zadej. — Urednik sprejemlje stranke vsak dan od 11. do 12. ure predpoldne.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo **le upravništvu.**

Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravništvo.

Oglasi in poslanice
se računijo po petit-vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen «Soče» in «Primorca» še **„Slovansko knjižnico“,** katera izhaja mesečno v snopičih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vseletno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v «Slov. knjižnici» se računijo po 20 kr. petit-vrstica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. **Bog in narod!** «Gor. Tiskarna» A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Še enkrat: Bohinj ali Predel?

(Dalje).

Dalje pripoveduje g. člankar - predelist o pustem Parem dolu — menda Medvedol — a ne ve, da je na severni strani Medvedola toliko tovarn, da bi dale že pri sedanjem prometu 1500 vagonov blaga na leto, a bi se ta promet potem gotovo znatno povečal.

Na južni strani Medvedola in Karavank so Tržič, Jesenice, Bled itd.; sploh vsi pogoji jamčijo za živahen lokalni promet na boh. progi. Imenovati bohinjsko stran, kjer je zajemal naš Vodnik in za njim tudi drugi naši pesniki, vir svoji poeziji, imenovati eden najlepših koščekov naše domovine, pust, presega že vse meje in se ne more drugače reči nego: „Gospod, odpusti mu, saj ne ve, kaj dela!!“

Vendar poglejmo, kako govori Nemec o strani, katero imenuje g. člankar „pusto!“ V seji društva „Berg- und Hüttenmännischer Verein für Steiermark und Kärnten“, sekcija Celovec, je govoril poročevalec S. Rieger mej drugim: Veldes und die Wochein mit dem Wocheinersee gehören zu den schönsten Gebieten der Alpenländer. Die Bahn durch die Wochein würde für den durch die Tauernbahn wesentlich geförderten Fremdenzug nach unseren Alpenländern eine Anziehungskraft erhalten, wie sie kaum ein zweiter Erdwinkel besitzt“. Četudi se je — namreč g. članku „akcijskega odseka“ — že ugovarjalo, da bi bil na boh.-celovški progi promet nevaren, vendar on ostaja pri svojih trditvah, katere zamorejo biti le plod bolne domišljije. On pripoveduje o goličavah v Baški dolini (ne soteski), kar je popolnoma neresnično, pač pa je res, da je Baška dolina povsodi in tudi tam, kjer bi tekla železnica, dobro obrašćena, dočim so mnogi kraji, koder bi tekla predelska železnica, čisto goli. Torej: Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na sonce!

Res je, da je povodenj vzela cesto med Podbrdom in Hudojužno, a ne med Prodarjem in Hudojužno; res je dalje, da se je to zgodilo leta 1881. v noči med 16. in 17. avgustom, a ne 1872.; res je pa tudi, da temu ni kriva Bača, ampak so bili krivi graditelji, ker so delali brez vsake trdnjave, a se zdaj, ko je delo trdno, ni treba ničesa bati. Sploh je jako smešno, sklicevati se na povodnji, katere baje razsajajo v Baški dolini, kakor da bi v gorenji Soški dolini povodnji še nikdar nobene škode ne bile naredile in kakor da bi ne bila odnesla Soča mostu pri Plavéh! Bodi torej tu še enkrat jasno in odločno poudarjeno, da bi železnica v Baški dolini ne bila nič večjim elementarnim nezgodam izpostavljena kakor v gorenji in dolenji Soški dolini.

Kakega kraja z imenom Kluže v Baški dolini ni in torej tudi ne more biti govora o kakem branu, kateri je Bača podrla. Mogoče pa, da je g. člankar nekaj slišal zvoniti v Klavžih, kjer se je res podrl jez, a ne bran, a to se je zgodilo ne vsled povodnji, ampak vsled suše. Boh. erarski gozdi se zamorejo varovati pred uničenjem kljubu temu, da se jih zmerno izkorišča in bi imel g. člankar vendar vedeti, da je verski zalog dal za boh. gozde le zato eden miljon in pol, da bi se ta denar rentiral.

Sploh je g. člankar jako nesrečen pri svojih argumentih; edino opazka glede starega železa je jako duhovita, le žal, da je tam pozabil, da je zajčja koža v rokah več vredna, nego medvedova, dokler je medved še v brlogu!

Gospod člankar sploh ni izbirčen v sredstvih za dosego svojega cilja, vendar je dosegel isti že vrhunec svoje smelosti s svojo apostrofo na sl. uredništvo „Soče“, naj to ne priobčuje glasov v prilog boh. železnici. Ali mislijo gosp. člankar in njega somišljeniki, da se da resnica na tak način zatreti? Občine v sp. Soški in Idrijski dolini, katere so podpisale prošnjo za predelsko železnico, podpisale bi bile tudi tako za bohinjsko, ker tem občinam je vsejedno, ali gre železnica po Bolski ali po Baški dolini. Dunajski mestni zbor pa se je izrekel za predelsko železnico iz nasprotstva do nemških liberalcev, dočim ni res, da bi se bila izrekla mestna zbora goriški in tržaški ter kupčijska zbornica tržaška za predelsko železnico, ampak baš nasprotno je resnično. (Ni povsem res. Ur.) (Konec prih.).

Iz učiteljskih krogov.

Z ozirom na Vašo opomnjo v „Soči“, gledé dopisa v „Edinosti“ iz naših krogov Istre, izjavljam, da mi nismo nasprotni našim slov. poslancem na Goriškem, ker znamo, da se potegujejo za zboljšanje našega gmotnega stanja, pa vendar mislimo, da bi g. dr. Tuma — kot ud dež. š. sveta — lahko stavil v seji dež. š. sveta predlog, naj stopi dež. š. svet v inicijativo za povišanje učit. dohodkov!

Učitelj.

Tovariš v Istri je predlagal v „Ed.“ naj bi učiteljstvo Istre in Goriške poslalo na Dunaj deputacij do Nj. Vel. presv. cesarja ter do vis. c. kr. ministerstva, kjer bi morda izprosilo zboljšanja svojih materijalnih razmer. Do tega je pripravila istrskega tovariša okoliščina, da doslej ni bilo mogoče na kak drug način doseči primerno zvišanih plač, katere so v Istri in na Goriškem razmeroma najnižje, a življenske potrebščine so blizu najdražje v našej državi. Drugi povod za nasvetovano pot je gotovo petdeseletnica cesarjeva ter znana dobrotljivost cesarja Franca Jožefa I., kateremu se imajo zahvaliti državni uradniki, da so že dosegli zboljšanje, katero je bil sklenil državni zbor. Tudi državni sluge dobe v kratkem primerno zboljšanje tako, da bo zadnji državni služabnik bolje plačan kakor vsaki ljudski učitelj v Istri in na Goriškem. To bode za učiteljstvo v resnici poniževalno in žalostno, da mu bode grenilo še bolj težavni svoj stan. Druge dežele skrbe za svoje učiteljstvo kolikor toliko, le Goriška in Istra ne moreta storiti primernega koraka. Razmere v teh dveh deželah so pač take, da nimamo niti kaj upanja na boljšo bodočnost. In kjer ni upanja, tam je obup kaj blizu! Tako je.

Tovariš v Istri je v „Edinosti“ prav dobro označil razmere tako, kakoršne so, ter je prišel do sklepa, da tudi slovensko-hrvaški poslanci Istre in slovenski na Goriškem so krivi škandaloznih razmer, v katerih se nahaja učiteljstvo.

„Edinost“ je objavila dopis iz naklonjenosti do trpečega učiteljstva, a je pod črto dostavila svoje opazke, v katerih je dokazovala, da slovanski poslanci Istre niso krivi škandala, kajti njih beseda se ne posluša v istrskem deželnem zboru, kjer vladajo tako škandalozne razmere, da naši poslanci niso varni svoje kože. Žalibog, da je temu res tako! Morda pa ima dopisnik „Edinosti“, kateri gotovo dobro pozna istrske poslance, tudi prav, ako ne goji do slov. poslancev posebnega zaupanja, kajti pojma slov. poslanec in prijatelj učiteljskih razmer se nestrinjata povsem in povsod. No, pustimo Istro in njih poslance Istranom, kateri se bolje poznajo med seboj, kakor jih moremo poznati mi; ozrimo se naše goriške razmere.

„Soča“ je iz omenjenega dopisa v „Edinosti“ ponatisnila le sodbo o naših poslancih (pojasnilo o tem prih. Ur.) ter je pristavila, da bi rada vedela, kako sodi goriško učiteljstvo o slov. naših poslancih, ali jim je res nasprotno — ter je prosila pojavov.

Evo, tu imate jeden tak pojav. Že naprej moram izjaviti, da je iskren in da velja za one tovariše, ki se resno trudijo, doseči zboljšanje na vsak mogoč način, kajti v dno svoje duše so uverjeni, da se jim godi krivica, da so ne le potrebni, ampak tudi vredni boljšega stanja, v kakoršnem životarijo v deželi, ki se zove Goriško-Gradiščanska.

Četrt stoletja že prosimo za zboljšanje, a doslej povsem zastonj. Kakšna koščica, ki se nam je vrgla, ni vredna niti kolekov, papirja, niti poti, kateri so se porabili in katere so se storile k zborovanjem, pri katerih se je posvetovalo, kaj ukreniti, da bi se doseglo primerno zboljšanje.

Način prošenj in potij, po katerih so se vlagale, je bil doslej oni, katerega so nam svetovali veljavni in uplivni možje. Vse zastonj. Oglašali so se tovariši — posebno s Tominskega, — ki niso bili zadovoljni s preskromnimi prošnjami. Večina učiteljstva pa je zaupno, a tudi slepo verovala izkušenim

---

— 83 —

BEN-HUR.

Roman iz časov Kristusovih.

ANGLEŠKI SPISAL LUDVIK WALLACE

Poslov. Podravski.

(Drugi zvezek).

(Dalje).

PETA KNJIGA.

Zasmejal se je glasno in, vstavši s sedeža, meril Ben-Hura od nog do glave z očividnim zanosom in začudenjem.

„To je moj sunec! Celih deset let sem ga učil v rimskih šolah. Ti nisi, ne moreš biti žid. Kdo si tedaj?“

„Ali si poznal Arija, duumvira?“

„Kvinta Arija? Dá. On je bil moj zavetnik.“

„Imel je sina...“

„Dá“, odvrne Thord in mračno lice se mu razjasni. „Poznal sem tega fanta; lahko bi bil postal kralj vseh gladijatorjev. Cesar mu je ponudil svoje zavetništvo. Naučil sem ga udarca, s katerim si ubil tega človeka.... udarca, za katerega je treba imeti roko, kakoršna je moja. To mi je pridobilo že marsikateri venec.“

„Jaz sem oni Arijev sin.“

Thord pristopi še bliže ter pozorno ogleduje mladenča. Oči mu veselja zabliskajo; smejaje se, stegne roko.

„Ha! ha! ha! A oni tam mi je dejal, da najdem tu žida — židovskega psa, katerega, ako ga ubiješ, se prislužiš bogovom.“

„Kdo ti je tako rekel?“ vpraša Ben-Hur ter ga prime za roko.

„On!... Messala!... Ha! ha! ha!

„Kedaj?“

„Sinoči.“

„Mislil sem, da je Messala ranjen.“

„Resnica. Nikdar več ne bo mogel hoditi. Rekel mi je to med groznimi bolečinami, ležeč v postelji.“

Najsladkejše dobrikanje, dá, niti ljubavno šepetanje zale Iras ni moglo biti prijetnejše za Ben-Hurovo uho, nego novica o trpljenju sovražnika. Pojmil pa je vendar, da ako ostane Messala živ, tudi nikdar ne neha biti mu nevaren ter ga bo proganjal brez oddiha. Samo z maščevanjem si je mogel sladiti potrto življenje in pozabiti v stavi s Sanballatom izgubljeno imetje.

Toda tega še ni dovolj... Zamogel mu je tudi škodovati pri poslu, ki se ga meni lotiti gledé prihajajočega Kralja. Čemu bi se torej on, Ben-Hur, ne smel poprijeti istega sredstva nego Rimljan? Človek, podkupljen od onega, da se isto tako dobro podkupiti od njega, da ubije Messalo. Treba je bilo samo povečati plačilo. In nagraditi ga je mogel bogato on, prvi bogatin na svetu, lastnik 553 talentov.

Skušnjava je bila močna. Imel bi jej že podleči, kar mu njegovo oko uide na na tleh ležečega nasprotnika. Ležal je obrnen vznak z licem in to lice je bilo podobno njegovemu! Nakrat je spremenil svoj sklep.

„Thord!“ zakliče, „povej mi, koliko ti je hotel plačati Messala za moje življenje?“

„Tisoč sestercev!“

„Dobiš jih... Poleg tega pa ti jih dodám še tri tisoč, ako mi storiš neko malo uslugo.“

Orjak jame glasno premišljevati:

„Včeraj sem si prislužil pet tisoč; od Rimljana jeden — to je šest. Daj mi štiri, dobri Arij, še štiri in stal bom pri tebi, dasiravno bi stari Thor, moj oče, imel mi z batom razbiti glavo. Daj mi štiri in ako želiš, pa umorim na postelj prikovanega patricija... Dovolj mi bo zamašiti mu za trenutek z roko usta — evo tako!“

In pokazal je to na samem sebi.

„Deset tisoč sestercev!“ reče Ben-Hur. „To je že celo imetje! Za ta denar se lahko vrneš v Rim ter odpreš tam krčmo poleg Velikega cirka, kakor se to spodobi prvemu lanista in preživiš tam starost mirno in srečno...

Pri pogledu na takšno bodočnost se je lice borilčevo zalesketalo; od veselja so mu zarudele na njem celo brazgotine in praske.

„Naj torej bo štiri tisoč“, nadaljuje Ben-Hur, „a to, kar imaš storiti za ta denar, ne omadežuje s krvjo tvojih rok. Poglej in priznaj, da je bil ta tvoj tovariš meni podoben.“

„Rekel bi, da sta kakor dve jabolki z jednega drevesa.“

„Torej čuj. Ako se jaz preoblečem v njegovo tuniko ter njemu oblečem svoj plašč in potem odidem s teboj, njega pustivši tukaj, ali ne dobiš takrat od Rimljana svojih sestercev?... Tu je treba samo to, da se Messala uveri, da sem oni mrlič bil jaz. Tvoja stvar je, da mu to dopoveš.“

Thord se nasmeja tako prisrčno, da so mu solze pritekle po licu.

„Ha! ha! ha! Nikdar še ni kdo pridobil deset tisoč sestercev na tako lahek način! In ta krčma pri Velikem cirku!... Vse za jedno samo laž, brez jedne kaplje krvi! Ha! ha! ha! Daj mi roko, Arijev sin! A sedaj na delo! Ako prideš kedaj v Rim, ne pozabi obiskat krčme Thorda Normana. Na brado Irmina! Dam ti najizbornejšega vina, ko bi si ga imel tudi izposoditi celó od cesarja.“

Podasta si roke, na kar je sledila zamena obleke. A ko je borilec ležal v židovski obleki, pa bi človek, videč ga, prisegel, da je to Juda.

Ko sta bila s tem gotova, je orjak potrkal na glavna vrata. Takoj so se njima odprla.

V stranski čumnati je mladenič končal svojo opravo, ogrnivši si preko ramen pre-

in uplivnim svetovavcem, kateri so svarili učiteljstvo pred koraki, kateri bi utegnili zadeti na preobčutljivo stran deželnih poslancev — laških kakor tudi slovenskih. Po tej poti pa nismo prišli z mesta; smo skoro tam, kjer smo bili začetkom. (Dalje prih.)

Domače in razne novice.

Imenovanji. — C. kr. trgovinsko ministerstvo je imenovalo pravnega vežbenika Jurija Tonelli-ja v Roveredu in poštnega vežbenika Josipa Krauth-a v Gradcu poštnima konceptnima vežbenikoma v Trstu.

Pokojni monsignor Andrej Marušić je odklonil v svoji oporoki izrecno vence na svojo krsto, kar svedoči, da ni odobraval sicer lepe, a potratne navade, da se desetaki in celo stotaki razmetajo v ta namen. Posebno mi Slovenci, ki ne plavamo v gmotnem oziru v obilnosti, bi si lahko zapomnili ta migljej pokojnega monsignora in uzornega rodoljuba. Bolje je, ako obrnemo one novce v druge potrebe, katerih imamo mnogo. Ali ne bi bilo torej umestno, ako bi njega čestilci napravili mu majhen spomenik v prihodnji „zlati knjigi“ „Šolskega doma“ s tem, da bi položili po možnosti namesto vencev darček na žrtvenik „Šolskega doma“? Mnogi se niso mogli udeležiti pogreba, ker niso o pravem času izvedeli, kedaj se bode ta vršil; drugi se niso mogli udeležiti, ker je bilo vreme ravno ob času pogreba — strašno; deževalo — ne lilo je, kakor bi se bil oblak utrgal. Vsem bode v tolažbo in olajšavo vesti radi zamujene dolžnosti, ako žrtvujejo v ta namen majhen dar.

Okrajno glavarstvo v Gorici je — kakor smo povedali zadnjič — poslalo v Ročinj razglas natečaja za posipanje cestâ samo v laškem jeziku. V Šempas pa je slavna gospoda na Travniku poslala tak razglas v nemškem in laškem jeziku. V Šempasu, čisto slovenskem kraju, so gledali in iskali po tiskovinah, kje je kaka slovenska beseda, ali ker ni bilo nič, je šempaski župan razglas vrnil okr. glavarstvu v Gorici s prošnjo, naj mu raztolmačijo, kaj obsega tisti razglas, ker v Šempasu se ne govori ne nemški, ne laški. Kaj je storilo naše slavno okr. glavarstvo? Mislite, da je ugodilo prošnji šempaskega županstva? Kaj še! Poslalo je razglas v Šempas z nalogom, pisanim v nemščini, da mora županstvo pribiti tak razglas, kakoršen jim je bil doposlan.

Tako usiljujejo povsodi laščino in nemščino, laški listi pa vpijejo, kako strašno se Primorje slovani!

Vse kaže, da plavamo po naših pokrajinah pod Goëssom baš tako naprej, kakor pod slavnim Rinaldinijem nepozabnega spomina. Ne spremeni se nič, pač pa brijejo še nadalje s Slovenci norce, kakor doslej.

Tu ne pomagajo nič nikake odredbe o ravnopravnosti, ker jih izvestna gospoda noče pripoznavati.

In potem hočejo imeti mir v deželi, ko vèn in vèn dražijo naše ljudstvo s preziranjem v ravnopravnosti in z usiljevanjem nam tujih jezikov.

Odstranite iz dežele pred vsem tiste c. kr. činitelje, ki se nočejo ravnati po določbah ravnopravnosti in ki radi tega kalé mir, ter namestite jih z drugimi, ki bodo imeli za ljudstvo tudi kaj srca, in ne samo brc in temnic, pa se spreobrne v deželi na bolje v marsikaterem pogledu. Dokler pa bodo sedeli na izvestnih c. kr. stolicah gospodje, nam sovražni iz dna srca, se ne more nič spremeniti, pač pa se krepi odpor proti njim, česar so ti gospodje sami krivi! Zato, proč ž njimi!

Župnijski uradi na Goriškem izgotavljajo listine, kakor krstne liste itd., eni v latinščini, drugi pa v slovenščini.

Če vprašaš, kako je to, se ti odgovori, da je pravilno oboje, izgotavljati v latinščini kakor v slovenščini razne listine. Ali čudno je, na primer, če ženin in nevesta, ki stanujeta v Gorici, dobita za poroko potrebne listine, ženin v latinščini, nevesta pa v slovenščini; župnijski urad v Čepovanu uraduje latinski, oni v Podmelcu pa slovenski.

Mi smo tega mnenja, da je v tem pogledu pač naravno, da se dá prednost slovenščini, ker Slovenec v slovenskem delu dežele sme pač zahtevati slovensko listino, da vé, kaj je pisano na njej. Kake koristi je zanj listina, pisana v tujem, mrtvem jeziku, katere ne razume, katera ga pa stane denar!

Prosili bi torej prizadete gospode, posluževati se o takih prilikah slovenščine, kar je pač bolj umestno. Zaradi slovenščine na takih listinah ne pojde nikdo v pekel....

Novo trasovanje. — Državni inženerji so pretekli teden učinili novo trasovanje pri Predelu. Potem so merili novo črto, ki bi šla od Solkanske mitnice čez Blanco, bi predrla hrib pri Kostanjevici ter bi prišla na živinski trg, kjer bo stala — kakor se trdi — prihodnja postaja železnice, ki bo tekla po Soški dolini. Od tu bi črta potem šla proti Ajdovščini in Trstu.

Krasen dar dobé naši gg. naročniki za Božič, namreč veliko obsežniši „Kažipot“ nego je bil lanski. Tu bo v lepem redu kar največ mogoče podatkov o marsičem, kar nas zanima v deželi. Že o lanskem „K.“ so rekli veljavni slov. listi, da podobne knjige nimajo Slovenci nikjer drugod, in hvalili so njeno praktično stran. In zares, ni Slovenca, ki se količkaj giblje izven ozke meje svoje hiše, da bi je ne rabil, da bi ga knjiga ne zanimala.

Vsakdo bo lahko cenil vrednost te knjige najmanj 1 gld., a naši gg. naročniki jo dobé — brezplačno. Dajemo torej „Gospodarski List“, dajemo dvakrat na leto prelepi lepak z uriki, in naposled še „Kažipot“. Toliko ugodnostij niso pričakovali naši gg. naročniki. — Prosimo pa tudi, da bi nas i oni podpirali, da bi širili naš list in ga vsi redno plačevali.

Svoji k svojim! — „Amerikanski Slovenec“ piše:

„Ni častno za Slovenca, če gre kupovat k tujcu, ako ima isto blago domačin — rojak na prodaj. Vsi slovenski prodajalci raznih vrst so rojakom znani — čemu bi ne podpirali domačina poštenjaka? Čemu bi nosili pošteno zaslužen denar v židovsko prodajalnico? In če ima Slovenec v mestu še kako drugo obrt, n. pr. kovačijo, pekarijo, fotografski atelje, kolarstvo, itd. — ali ne pojdemo k njemu, kadar kaj podobnega potrebujemo? Ne bi bilo prav in sramotno za nas, ko bi ne imeli toliko bratske ljubezni med seboj, da bi se vsaj v kupčiji, trgovini in obrti ne podpirali! Da obstoji sedanje število slovenskih prodajalnic, je večinoma dokaz, da nekateri spoznajo hvalevredni in pošteni trud svojega meščana in ga zaradi tega podpirajo — storimo pa tudi vsi tako! Naši rojaki ne prodajajo dražje nego drugi prodajalci, čemu bi torej hodili kupovat k tujcu? Čemu bi tujcem množili dobičke in jih pritrgavali rojakom!“

To so besede, katere naj si pri nas marsikdo zapomni ter se tudi po njih ravná!

„Vesela“ novica čaka naše učiteljstvo na Tolminskem. V kratkem dobé novega nadzornika po srcu in vkusu deželnega šolskega nadzornika Klodiča. Ko se to zgodi, podamo svojim čitateljem življenjepis te nove luči na šolskem polju, in povemo, kakó stalno jo je vlačil vitez Klodič izpod polovnika, da bo svetila zdaj na nebu slovenskega šolstva, vredna zvezda repatica one „velike luči“, ki doslej — ni bila ocenjena po pravi vrednosti. Ali to se utegne zgoditi, kajti predrznost, s katero se neguje benjaminstvo, zatira značajno učiteljstvo, in se zasebne dobrote plačujejo iz državnega lonca, presega že vse meje. Mi odpremo oči tudi gospodi v ministerstvu. Toliko za danes!

„Srečna Gorenja Trebuša“. — Pod tem naslovom smo objavili zadnjič sestavek, ki je prav za prav dopis, na kateri moramo nekaj odgovoriti. Zatrditi nam je namreč, da je često popolnoma pravilno, ako pošlje sodnija kak italijanski odlok v pismu s slovenskim naslovom, kakor pošilja tudi slovenske odloke v pismih z italijanskim naslovom. Ako Lah toži Slovenca, ga toži po laški, čemur ni ugovarjati. Sodnija izda laški odlok, kar je pravilno; ali pošlje ga v slovenski kraj in Slovencu pismo s slovenskim naslovom. Taka praksa je zdaj v veljavi, enako za Slovane, kakor za Italijane. In to je popolnoma pravilno. — Ako Slovenci nočejo biti po laški toženi, naj nimajo z Lahi nikake zveze, pa bo mir in laških odlokov ne bo! Seveda tudi laških odvetnikov se je treba ogibati, ker oni tožijo laški tudi za Slovenca proti Slovencu!

Vreme. — Jesen s svojimi nalivi je tu. Zadnje dneve je deževalo nepretrgoma in sicer prav močno. V torek popoludne baš ob pogrebu kanonika Marušića je bil pravi naliv v Gorici. V sredo opoludne je na Dunaju nastala taka tema kakor ponoči. Nastal je hud vihar, oblak se je utrgal. Isto tako so bili v Gradcu in v Trstu ob tistem času viharji.

Na Reki je bil v sredo tudi grozen naliv; vsi mostovi so bili pod vodo. S Sušakom je bil ves promet pretrgan. Tam je voda segala do prvih nadstropij, tako, da so po nekaterih hišah ljudje bežali na strehe.

Škoda, nastala na Reki vsled povodnji, znaša nad 2 milijona goldinarjev. Povodenj je uničila razne tovarne, pokvarila vodovod, plinarno, papirnico Smith, ki je vsa pod vodo; škoda tam že znaša 100.000 gld.

Kakor se doslej čuje, je utonila jedna ženska.

Istotako je bila v Zagrebu prava nevihta, naliv grozovit, vmes je padala toča.

Včeraj je bil lep dan do mraka, ko je začelo zopet močno deževati.

Danes je zopet krasen dan.

Slov. kat. delavsko društvo priredi v nedeljo, dne 23. oktobra, javen shod v Solkanu pri g. Alojziju Mozetiču.

V Črničah bo dne 23. t. m. popoldne ob 3½ poučni shod, kateri sklicuje deželni poslanec preč. g. Bl. Grča. Sklicatelj bo govoril o gospodarski organizaciji in bo razlagal pravila zavarovalnice za govedo.

Batuje. — Kar 24 ljudij je obtoženih radi javnega nasilstva povodom „izgredov“ v Batujah! G. nadkomisar Princič je svoje „delo“ izvrstno storil.

Bomo videli, kako jih bodo sodili in tačas izvemo tudi, kaj so zagrešili ter kaki „izgredi“ so bili v Batujah v Muličevi kovačiji!! —

Iz Baške doline. — Nekdo nam piše: „Do zdaj so bile pri nas nekje v rabi trojezične delavske knjižice; pred kratkim sem videl tako od županstva na Grahovem, izdano v nemškem jeziku, popolnjeno z izključno nemško-laškim tekstom. Duh časa? Doba slovenskih ministrov?

Sploh je grahovški tajnik tudi poprej vse knjižice popolnjeval v nemškem jeziku, ako dotična stranka ni zahtevala, da mora biti knjižica slovenska, in je pisal pred par leti nekemu podžupanu, to delam zato ..... zato, pa molči, da ne zve nekdo, „in me ne razglasi v „Soči“ za nemškutarja“.

Iz Ročinja nam pišejo: „V Ročinju je malo javnih napisov, toda ti so nekaj vredni. Oglejmo si jih kar po vrsti! G. A. Kamenšček je postavil, da bi ljudje ne zgrešili poti v njegovo prodajalnico, nad vrata veliko tablo s sledečim napisom: Anton Kamenšček Tergovec Prodaja Usake varste Žganja jn Špjrjta ponaj njižj Cenj. Kaj takega se dobi menda le v Ročinju. — Črevljar Breziger, ki je pred le z glasnim tiktakom oznanjeval, da živi tudi on na svetu, krpa zdaj črevlje kot: Janez Breziger Crevljar prodaja Usnja. — K. k. Tabak-Trafik pove ročinjskim Nemcem, kje naj kupujejo tobak. — Da ima naš Strasseneinräumer svojo tablo, to se razume, saj še naš slavni Gemeindeamt ni brez nje. G. tajnik, vi odločen mož-narodnjak, zastavite svojo vplivno besedo na pristojnem mestu, da izgine vsaj ta Gemeindeamt! Sicer pa je žalostna resnica, da se vsi tisti, ki mislijo, da so nekaj več kot navadni kmetski zarobljenci, radi šopirijo z nemščino. (Izjemo delata naša duhovnika.) Žalostno je tudi, da se celo dijaki, ki so še pred kratkim bosi in s strganimi hlačami letali in se lovili po naši vasi, tako radi bahajo s svojo nemščino in nas druge prezirajo. To velja posebno o jednem. Tudi drugi Ročinjci znajo nemško, a le takrat, kedar so pijani. Zdaj bodo pa ugibali, kdo je tisti predrznež, ki se predrzne javno blatiti njih „pošteno ime“, pa z pa sem radoveden, kdo se bo začel prvi prati“.

„Tolminsko učiteljsko društvo“ naznanja, da se bo vršilo slavnostno zborovanje v proslavo petdesetletnice Njegovega Veličanstva dné 2. nov. t. l. ob 9. uri zjutraj v Kobarid-skej šoli s sledečim vsporedom; 1. Pozdrav predsednika; 2. Slavnostni govor; 3. Poročilo tajnika; 4. Poročilo blagajnika; 5. Pregled računov; 6. Samostalni predlogi; 7. Volitev nov. odbora. K obilni udeležbi vabi najuljudneje odbor.

Prilogi. — Današnja „Soča“ ima 2 prilogi: „Gosp. List“ in pa v izvirniku članek nemškega lista „Grazer Extrablatt“, v katerem je povedano mnogo resnice o zadnjih izgredih v Trstu in v katerem so ovržene laži, kakor so jih prinašali razni laški in nemški časniki. Ker so taki pojavi redki, priobčujemo navedeni članek v celoti.

Nekdo bi želel pristopiti h kaki družini brez otrok kot dedič s precejšnjim kapitalom. Ako je, premoženje zadolženo, pripravljen je rešiti ga, toda s tem pogojem, da se prepiše nanj vse posestvo. Kot izurjen trgovec bi prevzel tudi katerokoli trgovino. Ponudbe našemu upravništvu.

Juridične knjige v prvi vrsti za notarje ter mnogo nemških klasikov se proda za polovične cene; kje, pove naše upravništvo.

Odda se v najem soba s pohištvom, oziroma predsoba, v katero je prost uhod; izvé se v ulici Morelli št. 49. II. nadstropje.

Razgled po svetu.

Iz državnega zbora. — 18. t. m. je imel v državnem zboru češki poslanec Stransky

---

prost plašč, ki ga je bil tu pustil umrli gladijator.

Pri Omfulasu sta se Thord in Ben-Hur razšla vsak na svojo stran.

„A ne pozabi obiskati krčme pri Velikem cirku“, reče gladijator k slovesu. „Ha! ha! ha! Na brado Irmina! Nikdar še ni bila sreča tako po ceni! Naj se imajo bogovi v svojem varstvu!“

* * *

V tej noči je Ben-Hur pripovedoval Simonidesa ves ta prigodek v palači Ildernee in dogovorila sta se, da ima trgovec čez nekoliko dnij prirediti iskanje Arijevega sina. V slučaju potrebe bi imela ta zadeva priti celo pred konzula.

Messala in Gratus, prepričana, da sta se iznebila nasprotnika, sta opustila daljše proganjanje in Ben-Hur se bo lahko mirno podal v Jeruzalem, da tu poišče svoje najdražje.

Poslovivši se ž njim, mu je Simonides, kot oče, podelil svoj blagoslov. Estera ga je spremila do vrat.

„Ako najdem svojo mati“, Estera, pa prideš v Jeruzalem ter postaneš sestra moji sestri Tirzi.“

Po teh besedah jo je poljubil,
Bil pa je to le bratovski poljub.

Prepeljavši se čez reko, nasproti Simonidesovemu stanovanju, je našel Ben-Hur na drugem obrežju Araba, ki mu je imel služiti za spremljevalca.

Pripelje mu konja.

„Evo ti tvojega konja!“ reče Arab.

Ben-Hur ga pogleda... O veselje! Pred njim je stal Aldebaran, najzalši in najurnejši izmed sinov Mire. Šejk mu je daroval to, kar je imel najljubšega!...

Truplo borilca v „atrium“ so pokopali na noč.

Messala je takoj poslal glasnika k svojemu drugu, Gratusu, da mu naznani za oba toliko zaželjeno novico o smrti Ben-Hura, o kateri sedaj ni več dvomiti.

V kratkem potem je v bližini Maksencijevega cirka bila odprta krčma, na katere vratih se je bliščal napis:

„Thord Norman.“

(Konec pete knjige)

ŠESTA KNJIGA.

I.

Stolp Antonija. Celica številka VI.

Naše pripovedovanje se je pomaknilo za 35 dnij naprej od trenutka, ko je Ben-Hur zapustil Antijohijo ter odrinil za šejkom Ilderimom v puščavo.

V tem času se je zgodila velika promena — velika, zlasti kar se tiče usode našega junaka. Valerij Gratus je bil odstranjen, na njegovo mesto pa je bil imenovan prokuratorjem Judeje Poncij Pilat.

A treba je dodati, da je ta premena veljala Simonidesa nič manj, nič več nego pet talentov rimskega denarja. Izplačal jih je v roke Sejana, takratnega cesarjevega ljubljenca, znajoč, da na ta način zakrije pred očmi vlade korake Ben-Hura, kateremu je bilo treba pred vsem drugim svobode za poiskanje matere in sestre v Jeruzalemu in njegovi okolici.

Tako je torej zvesti slažabnik spešno porabil denar, ki ga je prejel od Drusa in njegovih tovarišev. Vsi, ki so plačali izgubljeno stavo, so ob enem postali Messalovi sovražniki.

Kmalu so imeli židje priložnost, prepričati se, da so izgubili zelo mnogo s promeno vlade.

Kohorte, ki so prišle zamenit posadko v trdnjavi Antoniji, so dospele po noči v mesto. Drugo jutro so prvi prizor, ki se je predstavil prestrašenemu prebivalstvu, bili rimski orli in prapori, plapolajoči ob zidju trdnjave. Na ščitu pa se je nahajalo orjaško doprsje cesarjevo.

Razjarjeno prebivalstvo je tolpema odrinilo v Cezarejo, kjer se je mudil Pilat, potujoč v Jeruzalem.

Tam so čez pet dnij in pet nočij oblegali vrata njegove palače. Naposled je namestnik privolil v to, da hoče zaslišati žide in sicer v cirku. Ko so se vsi tamkaj zbrali, so bili nakrat obkoljeni od rimskih vojakov. Prestrašena drhal ni mislila, dalje staviti se po robu in vdala se je na milost in nemilost vladarju njihovega življenja in smrti. Takšna pokorščina je razorožila Poncija. Izdal je ukaz, naj se doprsje in vsa vojaška znamenja odpeljejo nazaj v Cezarejo, kjer je Gratus, obzirnejši nego njegov naslednik, shranjeval nad jednajst let svojega vladanja ta židom tako gnusna znamenja.

Celo najslabši ljudje popravljajo včasih svoje krivice z deli, vrednimi pohvale. Tudi Poncij je izbrisal dokaj svojih grehov z jedno posebno naredbo. Ukazal je, da se ima izvršiti splošni pregled ječ po vsej Judeji in da mu mora biti predložen spis jetnikov z naznačenjem zločinstva, za katero so bili kaznovani.

Ta sklep mu je brezidvomno narekovala novim oskrbnikom navadna bojazen pred odgovornostjo; narod pa, ki ni spoznal te spodbude, je čutil hvaležnost do novega prokuratorja.

Preiskava je odkrila množico nasilja.

Spustili so na prosto na stotine oseb, proti katerim ni bilo nikake tožbe; našli so tudi takšne, ki so bili smatrani že za mrtve.

Ni še dovolj tega; v ječah so bile celice, za katere niso vedeli niti sami nadzorniki. Jedno takšno celico so našli celo v Jeruzalemu.

Bastija Antonija, ki je zavzemala večji kos gore Morije, je bila s početka palača, sezidana od Makedoncev in še le Ivan Hirkan jo je spremenil v trdnjavo. V onih časih so jo smatrali za nepremagljivo. Herod, velki stavbar, je še okrepil in razširil to zidovje; napravil znotraj kolibe, skladišča orožja in vodnjake; izdolbel je v skalo, na kateri je stala trdnjava, nove ječe; konečno jo je združil s tempeljem z vrsto sijajnih stebrišč. V takšni obliki je prišla trdnjava v roke Rimljanov. **(Dalje v prilogi).**

znamenit govor. Prijemal je prav hudo nemške obstrukcijoniste in omenil potem postopanje graškega nadsodišča, katero ne priznava v sodni dvorani slovenščine. Ministerski predsednik je obljubil posredovati, ali Stransky pravi — in tako je tudi prav — da se je imelo takoj odrediti vse potrebno v obrambo slovenskega jezika, ne pa le le obljubljati pomoči, ker je nekaj nezaslišanega, da se na koncu prosvitljenega XIX. stoletja odreka kakemu narodu pravice, posluževati se v sodnih dvoranah svojega jezika. Neodvisnost ne daje sodnikom svobode, da bi smeli pravico z nogami teptati, kakor se je to zgodilo v Gradcu. Slovenski davki so toliko vredni, kot drugi, in Slovenec ne plačuje davkov za to, da bi ga gospodje pri višji sodniji v Gradcu na ulico metali. Čehi ne sodijo ministerstva po tem, ali je Kaizl njega član ali ne, in vlade nočejo podpirati, ako ne bo izvrševala narodne ravnopravnosti tako, kakor je treba.

Nemškim obstrukcijonistom je rekel, da zamorejo strmoglaviti tudi sedanje ministerstvo, a nikdar več ne bodo mogli strmoglaviti pravic slovanskih narodov in ravnopravnosti. Za lepe besede je dobil Stransky srčne zahvale iz Ljubljane in Celja, kakor tudi iz drugih krajev na Štajerskem.

Ministerski predsednik, grof Thun, se je izrazil proti ljubljanskemu županu, I. Hribarju, da poročila o avdijenci slovenske deputacije niso točna in časniki so napačno poročali. On da se ni tako izrazil o slov. vseučilišču in o nadsodišču v Ljubljani, kakor so pisali razni listi.

Torej je resnica — nasprotno!

Ministerski svet dne 19. t. m. se je posvetoval o zahtevah „Jugosl. kršč. nar. zveze" ter baje ugodil najnujnejšim zahtevam, o drugih pa hoče storiti potrebne korake. Bomo videli, če je res.

V nagodbenem odseku delajo Nemci obstrukcijo. Menger je govoril en dopoludan in popoludan. Lecher je naznanil, da bo govoril kar za tri seje. Tako hočejo vleči položaj naprej, da ne pridemo do nikakega konca in ne moremo vedeti prav za prav, pri čem da smo.

Finančni minister je povdarjal, da je vlada že s početka zahtevala zvišanje kvote za Ogersko. Nagodba v sedanji obliki se mu ne dozdeva kot nekako triumfovanje, temveč le kot kompromis, s katerim so dobrote in bremena pametno razdeljena. O nagodbi se razpravlja že 3 leta. Vsako zakasnjenje so zakrivile one stranke, ki so onemogočile posvetovanja v državnem zboru. Če bi bilo potreba še mesece dolgo razpravljati o nagodbi, potem je mogoče, da pridejo v nevarnost mnogo važnejše reči, kakor konkretna določila v sedanjih predlogih.

Oglašenih je še okoli 30 govornikov. Debata utegne trajati še cel teden.

Nemški cesar potuje v sveto deželo. Najprvo je bil v Italiji, kjer mu je prišel naproti italijanski kralj do Benetk. 19. t. m. je bil nemški cesar s svojo soprogo v Carigradu, kjer so mu prirejali — kakor trdé poročila — živahne ovacije. V sultanovi palači je bil veličasten obed, del mesta so razsvetlili. Sultan je podelil mnogo odlikovanj.

Potovanje do tje ni bilo prijetno. Viharjo so zadržavali ladjo, da je prišlo za dan pozneje v Carigrad, kakor je bilo določeno.

V Kairu je bila nastala zarota proti nemškemu cesarju in nekaj anarhistov, pri katerih so našli tudi bombe, so zaprli. Potovanje v Egipt je baje cesar opustil vsled strahu pred tamkajšnjimi anarhisti. Nemška vlada hiti zatrjevati, da je povsod toliko nemških in drugih policijskih organov, da se cesarju ni več bati za življenje.

Razgled po slovanskem svetu.

Razprave radi izgredov v Trstu se nadaljujejo. 18. t. m. je sedel na zatožni klopi neki Mat. Kocijančič iz Marezig, ker je kričal: Fuori l'Italiani! Via! Političke oblasti so opisale Kocijančiča kot fanatičnega Slovenca, kar je kaj verjetno, ker Marezige so v političkem okraju koperskem. Kocijančiča, „fanatičnega Slovenca" so djali v luknjo za mesec dnij.

Banka „Slavija" je podarila dijaškemu podpornemu društvu „Radogoju" 150 gld. in odboru za nabiranje prispevkov za Prešernov spomenik 50 gld.

Shoda stranke prava na Sušaku dne 12. t. m. so se udeležili med drugimi: Vekoslav Spinčić, dr. Krek, kanonik Kalan, oba brata Trinajstića, Slavoj Jenko, dr. Janežič, Križ, Jelušič. Zagrebški listi povdarjajo, da je vzbudila iskreno radost izjava kanonika Kalana, da se katoliška-narodna stranka slovenska pridružuje stranki prava ter da vsprejemlja nje program.

Dež. posl. Kalan je rekel, da Slovenci spremljajo s posebnimi simpatijami delovanje stranke prava in sicer zato, ker to stranko vodijo tri velike ideje, tudi nam sorodne in simpatiške; namreč ideja krščanstva, ideja hrvatskega državnega prava, ki je jedina zmožna na jugu osnovati oni branik, kateri Avstrija neobhodno potrebuje za ohranitev svoje veličine in za osrečenje slovanskih narodov na jugu, ter ideja gospodarske organizacije za narod. Sovražna sila nas je z umetno mejo razločila, a mi skrbimo, da mejsebojna bratska ljubezen razruši to umetno mejo ter na njeno mesto postavi naravno vez. Kjer se zbirajo Hrvati in Slovenci, naj širijo idejo skupnosti Hrvatov in Slovencev mej oba naroda, časopisje slovensko in hrvaško naj jo goji, da kmalu postane obema narodoma skupna last in merodavno vodilo v dosego nepremagljivega branika na jugo države, v srečo slovensko-hrvatskega naroda, državnega prava.

Shod je vsprejel resolucijo, s katero se odobruje deželnozborsko delovanje poslancev stranke prava in se obsoja politika monarhije na jugu.

Stranka prava je doživela lep dan, pokazalo se je, da uživa simpatije med hrvaškim in slovenskim narodom, posebno pa je treba povdarjati — kar so storili skoro vsi listi — da se je pridružila shodu slovenska kat. stranka.

Bili so časi, ko je bilo kaj takega nemogoče, ali nazori se menjajo, ko pridejo na površje prava medsebojna spoznavanja!

Pričakujemo pa tudi, da gospoda se bodo ravnali po skleneni vzajemnosti v blagor slovensko-hrvaškega naroda.

V Sinju in v Vrpolju so včeraj zvečer ob 9. uri čutili zopet močan potres, ki je v Vrpolju provzročil mnogo škode.

Dalmatinski pravaš post. Biankini je včeraj izstopil iz „Slov. kršč. nar. zveze".

Preobrat v Srbiji. — Mladenu srbskemu kralju Aleksandru so na zadnjem potovanju povedali v Petrogradu, v Parizu in na Dunaju, da razkralj Milan naj zapusti Srbijo, ker je on kriv vseh neredností v državnih poslih in nevolje, katera vlada v narodu.

Neka banka v Parizu pa žuga tožiti razkralja Milana, če se njegovi dolgovi ne poplačajo v določenem času.

Srbija gré rakovo pot.....

Hemneberg-Seide 1

von 45 kr. bis fl. 14.65 p. Met. — nur ächt, wenn direkt ab meinen Fabriken bezogen — schwarz, weiss und farbig, — in den modernsten Geweben, Farben und Dessins. **An Private porto- und steuerfrei ins Haus.** Muster umgehend.
G. Henneberg's Seiden-Fabriken (k. u. k. Hofl.) **Zürich.**

Splošno je priznano pri želodčnih boleznih kot najboljše prebavljivo in odvajalno sredstvo

Gascara Sagrada Malaga vino

iz deželne lekarne „Pri Mariji pomagaj" Ph. Mr. Milan Leustek v Ljubljani. 1 vel. stekl. gld. 1·20. — Razpošilja se z obratno pošto. 117, 37

Štv. 1821.

Razpis učiteljskih služb.

V tem okraju se razpisuje s tem službe:

1. Nadučitelja dvorazrednice v Cerovem in Kozani;

2. učitelja-voditelja v Vedrijanu in Gorenjempolji;

3. potovalnega učitelja za Vrata-gor. Lokovec;

4. učiteljic v Šmarjah, Kozani in Cerovem.

Vse službe so III. plačilne vrste z dohodki določenimi v dež. šolsk. postavah 15. oktobra 1896.

Potovalni učitelj dobi še gld. 100 potnine.

Prosilci naj vložé prošnje s spričevali učiteljske sposobnosti pri c. kr. okraj. šolskem svetu v Gorici do 8. decembra 1898.

C. kr. okrajni šolski svet,
v Gorici, 12. oktobra 1898.

Na prodaj je več hiš v Gorici. Kje, se izvé v našem upravništvu.

„Goriška ljudska posojilnica"

razpisuje službo

drugega uradnika in praktikanta.

Plača po dogovoru.

Prošnje ravnateljstvu do 27. okt. 1898.

Na prodaj je krčma

„Al Boschetto" (Pri gojzdiču)

v Solkanu štv. 172.

z tremi vrti. Proda se bodisi samo poslopje z vrti, ali z pohištvom vred.

Ponudbe naj se pošiljajó na naslov:

Andrej Boltar,
v Solkanu, h. štev. 172.

4-4 2—2

Odda se v najem

štacuna, magazin in klet.

Riva Corno štev. 1.

Prostori so pripravni za vsako kupčijo — Več se poizvé v našem upravništvu.

Otvoritev gostilne.

Podpisani naznanjam slav. občinstvu v mestu in na deželi, da sem odprl **v Kapucinski ulici štev. 2** v lastni hiši

gostilno pri „zlatem križu"

(po domače „pri Lizi").

Tam točim dobro belo in črno vino, svoj pridelek iz Prvačine in Dornberga, izvrstno Puntigamsko pivo, ter imam na razpolaganje jedi ob vsaki uri.

Lepa, čedna prenočišča. Za v okolico vožne priložnosti.

Priporočam se slavnemu občintvu za mnogobrojen obisk ter ostajam

z odličnim spoštovanjem
Ivan Katnik,
gostilničar in posestnik
v Kapucinski ulici 2.

cl.

C. kr. privileg. krojni aparati.

Edina slov. zaloga dežnikov, solčnikov in rokavic za dame gospode in uradnike.

M. POVERAJ

krojaški mojster in trgovec v Gorici na Travniku

v hodniku in v I. nadstropju v h. št. 22.

Bogata zaloga vsakovrstnega blaga, gotovih oblek, perila, vseh priprav za obleke **za vsaki letni čas.** — Blago se prodaja tudi na meter

in sicer le v prvem nadstropju.

Sprejemajo se naročila za izdelovanja raznih oblek (jakete, peterine, haveloke) tudi za dame po najnovejši modi. 14 35

P. Drašček

trgovec z jedilnim blagom

v Stolni ulici št. 2. v Gorici

priporoča se p. n. slovenskemu občinstvu v Gorici in z dežele. 64

Prodaja kavino primeso iz tovarne ARNOLD & GUTMANN z Dunaja. Zaloga žveplenk družbe sv. Cirila in Metoda.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za nartvašk. potrebe, voščeno sveče itd., vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo. (S. cl.) (P. cl.)

Artur Makutz

klepar

via Stretta 1 — GORICA — Dzka ulica

priporoča p. n. slovenskemu občinstvu svojo kleparsko delavnico za raznovrstna v to stroko spadajoča dela, katera izvršuje z vso natančnostjo hitro. Kmetovalcem na deželi se uže sedaj priporoča za naročevanja raznih orodij, katera se potrebujejo pri trtoreji. Sprejema tudi pismena naročila v slovenskem jeziku, na katera odgovarja točno.

Priporoča se blagohotnemu naročevanju.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na dežeti, svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: Francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, gorušice (Senf) ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmerni cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Kopač & Kutin
7:3 trgovca v Semeniški ulici št. 1
v hiši, kjer je „Trgovsko-obrtna zadruga".

Svoji k svojim!

Priporočam velcslavnemu občinstvu v Gorici in z dežele svojo lepo urejeno

brivnico

na Travniku štev. 21, zraven Paternollijeve knjigarne in loterije.

Obljubuje točno in hitro postrežbo, se toplo priporočam udani

68—36 **Anton Pucelj.**

Jurij Mose v Gorici

trgovec z manufakturnim (krojnim) blagom

v Raštelu št. 7-8

ima bogato preskrbljeno zalogo volnenih, svilnatih in bombažastih snovij za vsaki letni čas ter perila in platna iz samega lana za gospoda in kmeta. Najnovejšo moderno blago in perilo za vsaki stan, bodisi duhovnike, učitelje, uradnike itd.

Največja zaloga volnenih ali žimnatih blazin za postelje ter pogrinjal, vsakovrstnih volnenih plaht itd.

Vse blago prodaja po tako nizki ceni, da se ne boji tekmovalcev. 102

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nirnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni venci. — Mašne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi. 2 35—29

Trpeči na plučah, v grlu, na duhu in trakealni!

Kdor se hoče iznebiti enkrat za vselej plučnih ali trakealnih bolezni tudi zastarelih, bolezni na duhu, katere se dozdevajo neozdravljive, naj uporablja **čaj za bolne na plučah in v grlu A. Wolffsky.** Tisočere zahvalnice jamčijo pristnost tega čaja. Zavoj, kateri zadostuje dva dni stane 75 kr. Zvezki gratis. Pristnega dobiva se edino pri tvrdki **A. Wolffsky, Berlin, štv. 37.**

26-2 251 S.

Zahvala.

Prečastiti duhovščini in vsem gospodom udeležnikom pogreba nepozabenega

Monsignora Andreja Marušiča,

častnega kanonika, nadškof. knez. svetovalca i. t. d.,

kateri so na tako dostojen način skazali zadnjo čast ranjkemu, kakor vsem onim, kateri so nam izrazili o tej priliki svoje sožalje, innam ni mogoče se jim posebej za to zahvaliti, izražamo tem potom svojo iskreno zahvalo.

V Gorici, 21. oktobra 1898.

Janez Marušič,
c. in kr. morn. komisar I. razr.
brat.

Valentin Marušič,
c. kr. davčni nadzornik,
nečak.

Zidarji in podjetniki, pozor!

Podpisani priporoča p. n. gg. podjetnikom stavb, zidarjem in drugim

živo in gašeno apno

ter **vsakovrstno opeko za stavbe,** kakor tudi zalogo **stavbenega lesa.**

Josip Pavletič
lastnik opekarne v Mirnem
pri Gorici.

176 10—10

SAUNIG & DEKLEVA

V Gorici — Nunska ulica 14-16 — V Gorici

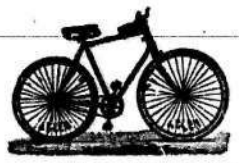

Prodajalnica
in
edina mehanična popravljalnica šivalnih strojev.

Brez konkurence! V zalogi se nahaja nad 100 šivalnih strojev n. pr. za čevljarje, krojače in šivilje. Vsi stroji za šivilje se vdobé od gld. 32 naprej.

V zalogi imata tudi **dvokolesa, puške** in **samokrese.**

Združene opekarne

Bilje-Bukovica

(pošta Bilje pri Gorici)

imajo **veliko zalogo vsakovrstnega opekarniškega materjala** po sledečih zmernih cenah:

Navadna stavbna opeka št. 2 po 9 gld. tisoč.

Opeka št. 3 in 4 po 8 gl. tisoč.

Strešnike (korce) po 11 gl. tisoč.

Na dež. jubil. razstavi odlikovan s srebr, drž. svetinjo
Na lvovski razstavi s prvo ceno — srebrno svetino

Tovarna uzornih telovadnih priprav

JOS. VINDYŠ-A,

v Pragi na Smihovu

(Praha-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816.

se priporoča

k popolnemu uzornemu prirejevanju

sokolskih in šolskih telovadnic

po najnovejših pripoznanih in praktičnih sestavih.

V ta dokaz je na razpolago mnogo priporočučih spričal domačih in inozemskih.

Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerne, plačuje se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Ceniki, proračuni in načrti za popolne telovadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštnine prosto. 80, 52-35

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

Naznanilo.

Podpisani naznanja, da je s 1. septembrom 1898. prevzel žage g. Godine v Lokavcu pri Ajdovščini ter da more od tega dneva dalje služiti vsem p. n. g. odjemalcem z mehkimi deskami, žaganicami ter sploh z vsem blagom, spadajočim v to stroko na drobno in na debelo, kar se vse razpošilja iz mojega magazina v Lokavcu.

Prosec gg. posestnike, mizarje itd., da se poslužijo moje zaloge, zagotavljam najboljšo, najtočnejšo in kulantno postrežbo ter beležim

Z odličnim spoštovanjem

6 6 **Iv. Rollet.**

Lokavec v septembru 1898.

Usojam si slavnemu občinstvu, naznaniti, da prevzamem in izvršujem točno naročila na

kavo, čaj, olje, riž, makerone, delikatese, sadje, ribe, vina itd.

Pošiljatve v omotih po 5 K. oddajam po pošti, one od 30 K. naprej pa po železnici s povzetjem.

Take pošiljatve se izplačajo vsakomur, posebno p. n. gg. krčmarjem, družinam in onim, ki rabijo za dom različne jestvine ali želé o raznih prilikah nabaviti si specijalitete, katere se na deželi ne dobi, ali pa le zelo drago, n. pr. **morske ribe in rake, sveže sadje, fino olje itd.**

Glavni moj namen je razpošiljati dobro blago in po nizki ceni.

Cenike dopošljem radovoljno in brezplačno.

Za p. n. gg. trgovce imam poseben cenik in zamorem dajati blagó po tako nizkih kupih, da se ne bojim konkurence.

Tudi sprejemam zastopstva in vsakojaka posredovanja.

Z odličnim spoštovanjem

Ernest Pegan
TRST
(cl.) v ulici S. Francesco štv. 6.

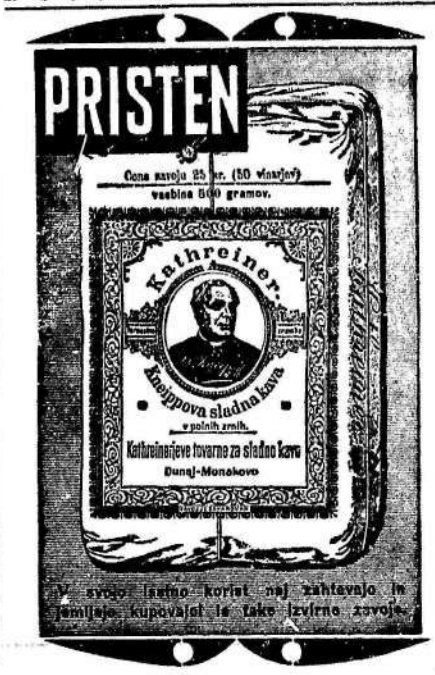

Odlikovana tovarna
in velika

zaloga vsakovrstnega pohištva

Ivan Doljak

v Solkanu pri Gorici, nasproti gostilne Mozetiča (Droč).

Prevzema vsako naročilo v mizarski ali strugarski stroki od priprostega do najlibnejšega izdelka.

Izdeluje točno in po najnižjih cenah,

da se ne boji nikake konkurence.

BOGATO **preskrbljena zaloga** obkladkov (remeša) v najrazličnejših vrstah.

Kulantna postrežba.

ZALOGA **vseh, k mizarski** in **strugarski stroki** spadajočih potrebščin.

Gosposka ulica št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

Daje se tudi na obroke.

Podpisanec uljudno naznanja slavnemu občinstvu, da je otvoril v četrtek **13. oktobra t. l.**

novo zalogo pohištva, ogledal, slik itd.

v Gosposki ulici št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

Priporoča se posebno novoporočencem za preskrbo vseh mobilij, kakor tudi vsega pohištva, po najnižjih cenah.

Daja se tudi na obroke, bodisi mesečne ali tedenske. Zagotavlja točno postrežbo in ukusne izdelke po najnovejših zahtevah te stroke. — Nadejaje se obilega obiska iz mesta in dežele, beleži z odličnim spoštovanjem

Anton Breščak.

Gosposka ulica št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

Daje se tudi na obroke.

Gosposka ulica št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

Splošno kreditno društvo

V Ljubljani, Dvorni trg št. 3

sprejema in izplačuje hranilne vloge vsak dan. obresti 4½% polumesečno ali 4% od dneva vložitve do dneva vzdige. V tekočem računu (Girokonto) se računajo obresti od dneva vložitve do dneva vzdige za zdaj po 3½%.

Rentni davek plača društvo samo.

Posojila in **kredit** v vsaki obliki, obresti so po 5½% in po 5%, **brez** vsakih troškov ali prispevkov. Poštno-hranilnične položnice in pojasnila brezplačno v pisarni ali po pošti.

Člani se sprejemajo iz naših pokrajin; potrebno je le z izjavo pristopa naznaniti, koliko glavnih deležev po 100 gld. se želi.

Uradne ure od 9.—12. dopoludne in od 3.—5. ure popoludne.

ZAHVALE.

Spoštovani gospod!

Zahvaljujem Vas, da ste mi poslali tako izvrsten lek proti kašlju in bolim v prsih. Porabil sem 1 steklenico trpotčevega soka, pa mi je skoro prešel kašelj in boli v prsih. Pošljite mi še 3 steklenice Vašega izvrstnega trpotčevega soka in poleg tega tudi 2 zavitka čaja proti kašlju.

V Divači, 19. oktobra 1897.

Z velespoštovanjem

Vam zahvalni
JAKOB SUPPAN

Trpotčev sok (Spitzwegerich-Saft), ki tako izvrstno deluje proti kašlju, bolim v prsih, težkemu dihanju ter je tudi za zastarele bolezni, se dobiva vedno svež v lekarni k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Vsakdo naj pazi na varstveno znamko, ker samo oni trpotčev sok je iz moje lekarne ki ima na škatljici sliko Nikole Šubića Zrinjskega, bana hrvaškega.

Cena škatljici trpotčevega soka s točnim navodilom je 85 novčičev.

Poleg trpotčevega soka je dobro tudi gorski čaj proti kašlju rabiti.

Cena jednega zavitka gorskega čaja proti kašlju s točnim navodilom je 35 nč.

Jedno in drugo se pošlje vsaki dan proti poštnemu povzetju. Kdor pošlje denar naprej, naj priračuni za tovorni list in zabojček 20 nově.

Lekarna k Zrinjskemu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Cenjeni gospod lekarnar!

Pred kratkim časom sem naročil od Vas eno steklenico krepilnih švedskih kapljic; te so meni in mojim znancem tako dobro storile, da moram Vas na tem dobrem leku najtopleje zahvaliti. Izvolite mi za moje znance še 3 steklenice po 80 nově. s poštnim povzetjem poslati.

Modruš, dné 26. maja 1898.

Spoštovanjem

VID ZANIĆ

Prave krepilne švedske kapljice delujejo izvrstno proti vsem želodčnim bolim, popravljajo prebavo, čistijo kri jačijo želodec. Od teh kapljic se izgubi vse boli želodca in črev, dobi se pa dober tek.

Treba je paziti na varstveno znamko, ter samo one krepilne švedske kapljice so iz moje lekarne, ki imajo na steklenici sliko Nikole Šubića Zrinjskega, bana hrvaškega.

Cena jedne steklenice krepilnih švedskih kapljic s točnim navodilom stane 80 nově.

Pošilja se vsaki dan proti poštnemu povzetju.

Kdor pošlje denar naprej, naj priračuna za tovorni list in zavitek 20 nově.

Lekarna k Zrinjskemu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Naročila, ki znašajo 5 gld. ali več, se pošiljajo franko.

Visoko spoštovani gospod!

Moja žena je ležala tri mesece radi trganja in bolečin po kosteh. Ko je začela uporabljati Vaše „mazilo proti bolim po kosteh", je vstala že po 3 dni, in današnji dan, hvala Bogu, hodi. Zahvaljujoč Vas na tem izrednem mazilu, ostajem

Vam pokorni

BARTOL LISIČKI

V Strmcu pri Stubici, 22. aprila 1898.

Mazilo proti kostobolí (Fluid), je jako dobro lečilo proti trganju in pokanju po kosteh, revmatizmu, bolečinam v križu, proti prehlajenju, pri prepihu itd. Mazilo okrepča izmučene žile, ter krepi starejše ljudi, ki trpe na slabosti nog.

Vsak zavitek mora imeti varstveno znamko, t. j. sliko Nikole Šubića Zrinjskega, bana hrvaškega, ker samo tako je mazilo iz moje lekarne, katero tako varstveno znamko nosi na zavitku.

Cena jednemu zavitku tega mazila je 75 kr.

Razpošilja se vsaki dan proti poštnemu povzetju.

Kdor pošlje denar naprej, naj za tavorni list in zavitek priračuni 20 kr.

Lekarna k Zrinjskemu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Dr. Rosa balzam za želodec

Pražko hišno mazilo

290, 26-19

iz lekarne B. FRAGNER-ja V PRAGI

je splošno, že 30 let znano **domače zdravilo,** katero pospešuje tek, olajšuje prebavo in lehko odvaja. Pri rednemu vporabljanju **olajšuje** prebavne organe in jih **drži v pravem toku.**

Velika stekl. 1 gld., mala 50 kr. S pošto 20 kr. več.

je staro, najprej v Pragi uporabljevano hišno zdravilo, katero vzdržuje čiste rane in jih tudi obvaruje nečistobe ter ublažujoče deluje na vročino in bolečine.

V obrokih po 35 in 25 kr. S pošto 6 kr. več.

Pozor! Vsi deli zaboja so zaznamovani s zraven natisnjeno in zakonito priznano zaščitno znamko.

Glavna zaloga: Lekarna B. FRAGNER-ja „pri črnem orlu" v Pragi, Mala strana, na vogalu Spornerove ulice.

potem v Gorici v lekarnah Cristofoletti, Glunbich, Pontoni in pl. Gironcoli.

Dnevno razpošiljanje po pošti. — Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.

Nochmals die Triester Demonstrationen in den ersten Trauertagen.

(An die besondere Adresse der Grazer «Tagespost».)

Nemški list «Grazer Extrablatt» prinaša pod takim zaglavjem v svoji številki 235. od 12. oktobra t. l. nastopni članek:

«Den mir freundlichst «kornblumenkräutlich» angestrichen gesendeten Artikel der Grazer «Tagespost» «Die Slaven in Triest» hatte ich wohl selbst bemerkt, aber eingehender Beachtung nicht wert gefunden, weil er neben allgemein bekannten Dingen auch platten Nonsens enthält.

Die deutschliberale Partei hat in ihrem centralistischen Grössenwahn, genau so wie jetzt die Radicalen, immer mit den verbissenen Welschen, den Erzfeinden unserer Monarchie, geliebäugelt und es muss jedem wahrhaft österreichisch fühlenden Patrioten die Schamröthe ins Gesicht treiben, wenn er sieht, wie ein Grazer deutsches Blatt, ja, ein deutsches, das grösste Grazer Blatt, sich die Schmach leistet, für die Irredenta, diese nichtsnutzige Partei des verrätherischen Abfalls von Kaiser und Reich, einzutreten.

Der deutschnationale Verfasser jenes Artikels der «Tagespost» verhöhnt in hämischer Weise die von slovenischen Blättern betonte Thatsache, dass Triest auf slavischem Boden steht. Jeder aber, der sein Oesterreich liebt, müsste, an Triest denkend, tagtäglich ausrufen: Gott sei Dank, dass dem so ist!»

Dem dünkelhaften Schreiber des in Rede stehenden Artikels der «Tagespost» möchten wir rathen, sich zu einem Cursus über österreichische Geschichte an einer Mittelschule zu verholfen und falls er sich einmal daran wagen sollte, das ihm vollständig fremd scheinende Thema der Nationalitäten anzuschlagen, doch eher in Czörnigs grundlegendem Werke «Die Ethnographie der österreichischen Monarchie» ein wenig Umschau zu halten. Czörnig war Mitglied des hochseligen Frankfurter Parlaments von 1848. Er stellte auf dem Pariser Congress 1856 den einstimmig angenommenen Antrag auf Begründung statistischer Centralcommissionen in allen Staaten und war als Sectionschef in Wien starrer Centralist. Diesem Manne wird das deutschwelsche Kornblumenbüble doch Glauben Schenken können? — Oder nicht? — Auch möglich. Völkische Verranntheit gibt Wahrheiten niemals zu.

Der radical-völkisch denkende Autor hält den Slovenen vor, und zwar ganz richtig, «dass sich Triest seit Jahrhunderten grösstentheils nur der italienischen Sprache bedient hat, und dass es mit dieser Sprache gross und mächtig geworden ist». Nochmals, dies ist richtig, genau so richtig ist aber auch, dass sich Metz, Strassburg, Colmar, Mühlhausen, ja alle Marktflecken zwischen dem Rhein und den Vogesen seit zwei Jahrhunderten fast ausschliesslich der französischen Sprache bedienten und mit dieser zur höchsten industriellen Blüte und Wohlhabenheit gelangten. War darum der Elsass nicht doch deutscher Boden geblieben? Was sagt der Autor der «Tagespost» nun hiezu? Soll die deutsche Gerechtigkeit nur so weit gehen, als sie einem unmittelbar in den Kram passt?

Alle Städte in Dalmatien, Istrien, in der Grafschaft Görz und im Küstenland lernten von den handeltreibenden und die See beherrschenden Venezianern, die aus Gewinsucht rings um die Adria Colonien gründeten, die leichtflüssige italienische Sprache, welche ehemden die Trägerin der Cultur war. Genau so wie die Städte im Elsass, wie die nun verwelschten ehemals deutschen Dörfer in Südtirol, welche der Schulverein jetz wieder zu gewinnen trachtet; sind darum alle diese Ländergebiete italienisch? Nein, zum Henker! tausendmal nein!

Triest aber haben die Italiener nie besessen, wie die Franzosen Elsass und Lothringen; und dennoch «italienisch»?

Es ist ja möglich, dass die zwar winzige, aber stürmische Irredentisten-Partei, verbunden mit den Socialdemokraten und der anarchistischen Camorra im italienischen Parlament, das junge Königreich, welches des Friedens so sehr bedarf, wieder einmal, nachdem der Dreibund entschlafen sein wird, fortreisst zu einer grossen nationalen Action gegen Oesterreich, den es glaubt ja die Beruhigung haben zu dürfen, dass es zu Wasser und zu Lande nur die schwersten Niederlagen zu erleiden braucht, um wieder eine Provinz zu gewinnen. Wollte Gott, sie versuchten dies, damit die Fehler der überstürzten grossmüthigen Abtretung von 1866 wieder wettgemacht werden könnten durch die geographisch, ethnographisch, strategisch und zollpolitisch nothwendige Verschiebung unserer Grenzen an die Ufer des Tagliamento.

Dass Triest noch immer di «Fedelissima» ist, wie die «Grazer Tagespost» sagt, haben die jüngstvergangenen Tage eben nicht bewiesen. Nur das niedere Volk rettete die patriotisch-österreichische Ehre, indem es den vaterlandsverrätherischen Vereinen der Signori die Fäuste zeigte, und es ist geradezu eine infame Lüge, zu sagen, «dass Triest es nur den Slovenen zu danken hat, auf seinen Plätzen Bataillone mit scharfgeladenen Gewehren aufgestellt zu sehen».

Es ist dies wieder eine der gewohnten nichtswürdigen Verdrehungen der Wahrheit, wie sie den liberalen Blättern in Fleisch und Blut übergegangen zu sein scheinen, seitdem ihre Partei durch Unverstand und Leichtsinn die politische Führung und die Regierungsfähigkeit verloren hat. Die Sache in den Tagen der Trauer lag ja so unendlich einfach, dass nur ein Trottel sie verkennen und nur ein Spitzbube sie verdrehen kann. Hätten die italienischen Vereine die zuerst nur von wenigen Leuten auf der Strasse geforderten Trauerzeichen ausgehängt, wären, wie dies der Anstand — wenn schon nicht das patriotische Gefühl — forderte, nach

---

Oni so takoj ocenili njeno veliko vrednost. Za časov Gratusa je služila za ostrog; v njene podzemeljske votline so metali puntarje. —

Po tem kratkem in ne vsodno potrebnem pojasnilu se vrnemo k dalji povesti.

* * *

Povelje novega prokuratorja se je takoj izvršilo.

Že sta pretekla dva dneva od onega časa, ko je poslednji jetnik iz bastije Antonije stal pred Poncijevimi poslanci.

Na mizi tribuna, načelujočega posadki, že leži izgotovljeno poročilo; čez nekoliko minut ima biti odposlano k namestniku na gori Sijon.

Bliža se že sedma dnevna ura. Rimski dostojanstvenik je že s koprnenjem pričakuje ter se veseli, da čez kratka, ko odpošlje svoje poročilo, more po celodnevnem trudu nahajati se v svežem ozračju na streh stebrišča

Toda pri vratih, ki drže v daljše sobane, se prikaže prav v tem hipu človek, rožljajoč s šopkom težkih ključev.

„A, Gesij! Vstopi", reče mu prijazno tribun.

Pristec stopi k mizi, za katero je sedel njegov načelnik z nekaterimi drugimi uradniki. Vsi so zapazili na njegovem licu veliko zadrego.

„Tribun!" jame govoriti pristec z zamolklim glasom; „bojim se povedati ti, radi česa prihajam".

„Nova pomota. Kaj ne?"

„Ko bi mogel verjeti, da je to samo pomota, ne bilo bi me strah..."

„Torej zločinstvo? ali nemara — kar je še hujše — prestopek proti disciplini? Zapomni si to, Gesij; zamoreš se brez kazni rogati resarju, zamoreš preklinjati bogove; toda ko bi razžalil rimske orle — čuvaj se... kajti... toda kaj je to? Govori!..."

Spodbujen po teh besedah, jame Gesij pripovedovati:

„Osem let je že preteklo od tega časa, ko me je Valerij Gratus menoval nadzornikom jetnikov v tej bastiji. Spominjam se onega jutra, ko sem nastopil svojo službo. Prejšnjega dne je vrela borba po Jeruzalemskih ulicah. Pobili smo mnogo židov, pa tudi naših je več poginilo. To zmešnjavo je povzročil, kakor so pravili, napad na Gratusovo življenje. Neki žid je vrgel Gratusu opeko na glavo s tako silo, da ga je prekotalil s konja. Vidim ga še, kako je sedel z obvezano glavo prav pri tej mizi, pri kateri sediš sedaj ti, vrli tribun. Pozval me je pred se, da mi pové, da odslej imam biti jetniški stražnik ter mi dal tele ključe. Na vsakem od njih je vtisneno število celice, katero je mogoče z njim odpreti. Ne smem se ločiti od teh ključev nikdar, niti po dnevu, niti po noči — tako se je glasilo povelje. Na mizi pred prokuratorjem je ležal zavoj pergamenta. Ukazal mi je stopiti bliže in razvivši ga, je dejal: Tu je črtež ječe... Tu je prvo nadstropje, tu drugo, a ta pa — najvažnejši črtež — predstavlja podzemlje. Zaupno ti jih oddam". Črteži so bili trije. Vzel sem jih iz njegovih rok. On pa je nadaljeval: „Tú imaš ključe. Idi takoj ter se seznani z vso uredbo, obišči vsako celico in ako zapaziš, da so potrebne radi varnosti jetnikov nekake promene, uredi jih, kakor spoznaš za primerno. Tam si za menoj ti jedini gospodar"... Priklonil sem se mu ter hotel oditi. Pa me je pozval znovič. „Ah — skoro bi bil pozabil", je dejal. „Daj mi še črtež podzemlja!

dem Einlagen der Schreckenskunde Theater und Concerte abgebrochen oder abgesagt worden, dann hätte es ja nie zu Demonstrationen kommen können. Das Triestiner Volk forderte von den vergnügungssüchtigen Welschen die Rücksichtnahme, auf seinen wahren Schmerz um die «amata imperatrice» und erst, als die Irredentisten in ihrer übermüthigen und höhnischen Theilnamslosigkeit verharrten, da überschäumte die Empörung des Volkes gegen die bodenlose Frechheit. Dies ist die Wahrheit, welche ich Ihnen als That- und Augenzeuge berichtete. Wie abscheulich und niederträchtig der Artikelschreiber in der «Tagespost» verdreht und verleumdet, geht ja auch aus seinen eigenen Worten mit vollster Klarheit hervor. Er schreibt wörtlich: «Nur den Slovenen hat es Triest zu danken, dass es auf seinen Plätzen Bataillone von Militär mit scharfgeladenen Gewehren aufgestellt sah, weil die Slovenen sich die Gelegenheit nicht entgehen lassen wollten, die Italiener, welche hier arbeiteten und sich ruhig und correct verhielten, auszutreiben und dadurch ihre Arbeit und ihren Verdienst an sich zu reissen».

Ich habe schon manches ehrlose Lügenstücklein von Winkel-Journalisten in feilen Tagesblättern erlebt, aber eine so plumpe, dumme Verdrehung wie die vorstehende ist mir noch nicht vorgekommen; denn es ist ja durch die vom Correspondenz-Bureau und von den einzelnen Berichterstattern an Wiener «liberale» Blätter gesendeten Telegramme aller Welt bekannt geworden, das die Demonstrationen des Volkes sich gegen die Vereins- und Vergnügungs-Localitäten am späten Abend und auch sonntags wendeten, nicht also gegen Arbeitsstätten aus Brotneid, wie der Lügenkünstler in der «Tagespost» zu sagen wagte. Ich kann mir nur denken, dass dieser Mensch ganz ohne Kenntnis der wahren Sachlage und fern vom Schauplatz der Geschehnisse den Auftrag erhielt, auf meinen Bericht an Sie zu reagieren und dann seinen Blödsinn mühsam componierte. Sagt er doch selbst: «der erste Excess am 11. September hätte ganz gut vermieden werden können, wenn die Behörde Theater und Musikconcerte, wie es im benachbarten Königreiche Italien geschehen, verboten hätte».

Nun, mein Bericht hat die Schwachherzigkeit der Behörden in sehr entschiedener Weise verurtheilt. Aber bedurfte es den in unserem eigenen Lande bei diesem unerhört leidvollen Anlasse erst eines Verbotes, wie es die italienischen Behörden, wohl auch aus Scham über die entsetzliche Schandthat, mit der ein Auswürfling die ganze Nation nun abermals befleckte, gethan haben?

Wir verdammen und verabscheuen die slavisch-nationale Agitation in Oesterreich dort, wo sie die Blicke nach irgendeinem Punkte des Auslandes lenkt, als ein vaterlandsverrätherisches Verbrechen; aber lachen mussten wir über die Parallele, in welche der Artikelschreiber der «Tagespost» die Aspirationen der Slovenen zu der Triester Irredenta stellt. Denn das kluge Menschlein meint, wie die Irredenta nach Rom, so gravitieren die südösterreichischen Slovenen nach Petersburg.

Welch heilloser Unsinn! Das Slovenenvölkchen und Petersburg! Das ist wohl eine Frucht der alldeutschen Narrheit, die sich einredet, dass alle germanischen Stämme vom Nordcap bis zu den «sette communi» jenseits der Alpen nach Berlin gravitieren müssten.

Mit einem missbilligenden Seitenhieb gedenkt der lächerliche Politiker des aufgeblasenen radicalen Organs (denn radical ist die «Tagespost» doch geworden, seitdem sie dem Parlaments-Wolf Knappendienste leistet) der Thatsache, «das der Triester Statthalter im Fasching slovenische Elite- und Maskenbälle, allerdings, wie es scheint, auf höheren Wunsch, besucht». Nun, Statthalter und die Spitzen der Behörden verstünden ihr Amt nicht, wenn sie der freundlichen und ergebenen Einladung auch dieses nationalen Theiles der hiesigen Bevölkerung nicht aus eigenem Antriebe bereitwilligst Folge leisten würden.

Schliesslich begeifert das Grossmaul der «Tagespost» auch noch zwei hiesige Blätter: die slovenische «Edinost» und die deutsche «Triester Zeitung». Erstere können wir leider nicht lesen, weil wir slovenisch nicht verstehen. Was aber «die Worte der Anerkennung und des Lobes» betrifft, welche das deutsche Blatt für «slovenische Theater, Concerte, Bälle» hat, so weiss der Tadler nicht zu finden, was der Berechtigung solcher Anerkennug widerspräche.

Wir aber könnten wohl einen moralischen Grund für die sympathische Auffassung, welche die deutsche «Triester Zeitung» den slovenischen Culturbestrebungen entgegenbringt, finden. Den wir erinnern uns nur zu gut, dass das warme deutsche Blut des Chef-Redacteurs dieser Zeitung, des Herrn Alexsander Dorn von Marwalt, auf das Triester Pflaster floss, als er an der Spitze einer grossen Schar von österreichischen Patrioten, unter welchen auch Slovenen waren, zu einem loyalen Huldigungsact marschierte. Dies Blut des Herrn von Dorn und seiner Leidensgenossen aber haben irredentistische Bombenwerfer vergessen, welche sich mit den italienischen meuchelmörderischen Anarchisten verbanden, um das allen Oesterreichern heilige Haupt unseres guten, geliebten Kaisers zu bedrohen. Oberdank und seine Spitzgesellen, sie waren aus derselben moralischen Pfütze getränkt wie die vermaledeiten Meuchelmörder Carnots, Canovas del Castillos und unserer einzigen Kaiserin Elisabeth.

Politische und — um modern zu bleiben — nationalradicale Parteien, die sich mit solch eklem Abschaum der Menschheit verbünden, sind canaille und müssen auch en canaille behandelt werden».

Glej, Gesij, ali vidiš te celice?" Položil je prst na pregrajo, naznačeno s številom V. „Troje ljudij je zaprtih v tej celici... troje zločincev. Zasledovali so tajnost države ter se pokoré za to radovednost — pri tem me je strogo pogledal; — ta radovednost namreč — je dodal — je v podobnih slučajih enaka zločinstvu... toda kaj pravim, še prekosi jo! Radi tega so jim iztaknili oči, odrezali jezike in vrgli jih v temnico. Oni ostanejo tam, dokler ne segnijejo. V zidu njihove celice je predor, tam skozi jim moreš podajati kruh. Ali si slišal?" Pokimal sem z glavo. „Še nekaj" — je dodal z grožnjo v glasu in pogledu, „vrat te ječe ne sme nihče kedaj odpreti, pod nikako pretvezo, celo ti ne". — „Ako pa pomró?" vprašal sem. „Naj bo ječa njihov grob. Zaprti so tam radi tega, da bedno poginejo. Celica je okužena z gobami. A sedaj lahko greš. Z glavo svojo si mi odgovoren v slučaju, ko bi me ne ubogal". Tako mi je dejal tribun ono jutro..."

Gesij je umolknil.

Na to je vzel izza nedrija svoje tunike tri zavoje zarumenelega pergamenta. Razvivši jednega izmed njih, ga je položil pred tribunom in rekel:

Tú-le je črtež podzemlja, ki sem ga prejel od Gratusa".

Vsi so priskočili, da ga ogledajo.

Črtež je bil taki-le:

„Glej! Tu je celica število pet", pokaže Gesij.

„Vidim odvrne tribun. „Ona je, kakor praviš, okužena z gobami... Kaj je še več?"

Nadzornik je bil zbegan. Bilo je očividno, da se boji dalje govoriti.

„Dični tribun", reče naposled, „ali dovoliš staviti ti jedno vprašanje?"

Tribun mu pritrdi z glavo.

„Kako sodiš, tribun, ali mi je bilo dovoljeno ne verjeti prokuratorjevim besedam?"

„Tvoja dolžnost je bila verjeti mu", odvrne strogo rimski dostojnik.

„A vendar, tribun, ta črtež je napačen".

Tribun ga začudeno pogleda.

„Napačen je", nadaljuje nadzornik, „ker kaže samo pet podzemeljskih celic, a teh pa je... šest".

„Šest, praviš?"

„Pokažem ti pravo razdelitev podzemlja, ali bolje takšno, kakor se meni dozdeva".

Po teh besedah načrta Gesij na jedno svojih tablic naslednji naris:

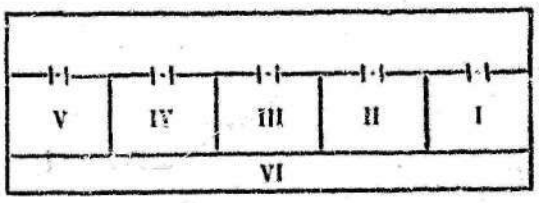

„Dobro", reče tribun, površno ga pogledavši ter misleč jedino na to, da bi čim poprej odpravil nadzornika. „Ukažem izdelati novi črtež. Jutri pridi ponj".

To govoreč je vstal.

„Nisem še končal, tribun".

„Jutri, Gezij, poveš mi ostalo".

„To kar imam povedati, tribun, ne more čakati do jutra".

Preklinjajoč v duhu to potrato časa, je sedel dostojnik znovič.

(Dalje pride).